

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
Історико-філософський факультет
Кафедра етики та естетики

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Декан
історико-філософського факультету
професор Савельєв В. Л.

(підпис)

29 вересня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни

ЕТИКА ТА ЕСТЕТИКА

освітнього ступеня бакалавр
галузі знань 01 Освіта /Педагогіка
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
освітньо-професійної програми «Педагогіка дозвілля»

Шифр за навчальним планом ЗП09

Київ 2021

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Етика та естетика», затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова 27 квітня 2017 року, протокол № 10.

Розробник програми: Скрипнікова Софія Віталіївна, к.філос.н., доцент кафедри етики та естетики історико-філософського факультету НПУ імені М. П. Драгоманова

Затверджено на засіданні кафедри етики та естетики
Протокол від 28 вересня 2021 р. № 2.

Завідувач кафедри етики та естетики

 Т.І. Андрущенко

I. Опис обов'язкового освітнього компоненту

Загальні характеристики з дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
галузь знань <u>01</u> «Освіта/Педагогіка»	Кількість кредитів - 3		<p>Методи навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - словесні методи: розповідь-пояснення, бесіда, лекція; - наочні методи: мистецькі твори, схеми, таблиці, моделі, презентації, навчальні фільми тощо. - практичні методи: підготовка студентами творчих есе, доповідей, творчих робіт/презентацій, виконання контрольних робіт. <p>Форми поточного контролю: Усні опитування студентів, перевірка виконання письмових та творчих завдань, модульні контрольні роботи</p> <p style="text-align: center;">Методи підсумкового контролю:</p> <p style="text-align: center;">Екзамен</p>
Спеціальність <u>011 «Освітні педагогічні науки»</u>	Загальна кількість годин – 90		
	<i>денна</i>	<i>заочна</i>	
	<i>Лекції</i>		
Освітній рівень <u>«Бакалавр»</u>	10 год.	8 год.	
<i>Обов'язкова</i>	<i>Семінарські (практичні) заняття</i>		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 3-й	10 год.	2 год.	
	<i>Лабораторні</i>		
Семестр 5-й	14 год	2 год.	
Тижневе навантаження (год) -аудиторне: 4 год. -самостійна робота: 4,3 год.	<i>Самостійна робота</i>		
	56 год.	78 год.	
Мова навчання - українська	Співвідношення аудиторних годин і годн СРС		
	1:1,6	1:15	

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Етика та естетика» є:

- а) природа, сутність, виникнення, розвиток, структура, функції моралі, її прояви у різноманітних сферах діяльності;
- б) генезис і закономірності естетично-художнього освоєння дійсності, загальні принципи творчості «за законами краси», насамперед, в мистецтві, механізми впливу творчості на життєдіяльність людини.

Міждисциплінарні зв'язки: освітній компонент «Етика та естетика» враховує попередню підготовку студентів із навчальних курсів: «Дозвіллезнавство», «Філософія», «Українська культура», «Інтеграція мистецтва в культурно-освітній системі дозвілля», забезпечує базу для поглиблення знань, умінь та навичок із психолого-педагогічних дисциплін: «Історія педагогіки», «Психологія», «Педагогічна творчість», галузеві методики початкової освіти: «Теорія культурно-освітньої дозвіллевої діяльності», «Педагогіка і психологія творчості», «Арт-педагогіка», «Управління анімаційно-рекреаційними проектами», «Методика організації сімейного дозвілля».

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – ознайомити студентів з основними етичними та естетичними категоріями, історією розвитку етичної української та світової думки, розкрити суть законів краси та гармонії, навчити студентів використовувати етичні та естетичні знання у майбутній професійній діяльності та міжособистісному спілкуванні у івент-просторі.

Завдання:

- методологічне забезпечення розуміння етики, зорієнтованого на моральну рефлексію;
- створення умов для засвоєння студентами сутності моралі як форми суспільної свідомості та універсального регулятора людської поведінки;
- ознайомлення з історією світової і вітчизняної етичної думки та понятійно-категоріальним апаратом науки етики;
- розвиток здатності до морально-етичного аналізу сучасних явищ суспільного життя;
- навчити розуміти складність та багатовимірність процесів, які стосується як особистої почуттєвої культури, так і суспільної, зрозуміти естетичну діяльність як філософську абстракцію та співвіднести з безпосереднім її виявленням у реальності в конкретних формах її втілення, зокрема в роботі педагога-організатора;
- забезпечити усвідомлення студентами значущості морального вибору і ролі ціннісних орієнтації у життєдіяльності людини, важливість цих якостей для педагога-організатора культурно-освітньої діяльності та рекреації.

Дисципліна «Етика та естетика» сприяє формуванню цілісного світогляду майбутнього педагога-організатора культурно-освітньої діяльності та рекреації у галузі івент-освіти та є невід'ємною складовою гуманітарної освіти.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

Результати навчання	Компетентності
<p>ПРН 3. Уміння професійно розв'язувати професійні, проблемні завдання, створювати суб'єкт-суб'єктну, педагогічно доцільну, партнерську взаємодію на основі загальнолюдських цінностей, етики й моралі.</p>	<p><u>Загальні компетентності</u> ЗК1. Здатність усвідомлювати проблемне поле педагогіки, психології та філософії освіти. ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, національні цінності й досягнення суспільства на основі розуміння закономірностей розвитку культурно-освітньої галузі, педагогіки дозвілля, їхнього місця в загальній системі гуманітарного знання.</p>
<p>ПРН10. Уміти проектувати культурно-освітній, педагогічно дозвіллевий, розвивальний простір з урахуванням результатів моніторингу.</p>	<p><u>Інтегральна компетентність</u> Здатність до розв'язання професійно-педагогічних завдань, проблем у галузі педагогічно-дозвіллевої діяльності та рекреації, що передбачає застосування відповідних контекстних технологій, адаптованих теорій та педагогічних методів, характеризується невизначеністю умов і вимог.</p>
	<p><u>Фахові компетентності</u> ФК1. Здатність організувати і здійснювати педагогічно-дозвіллеву і педагогічно-рекреаційну діяльність в умовах культурно-освітнього та оздоровчо-педагогічного призначення.</p>
	<p>ФК2. Здатність розробляти педагогічно-дозвіллеві програми для населення всіх вікових категорій. ФК7. Здатність демонструвати педагогічні, виконавські,</p>

	інтерпретаційні та артистичні вміння.
--	---------------------------------------

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин

№	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин денна форма навчання					Кількість годин заочна форма навчання				
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (Практичні)	Лабораторні	СРС	Аудиторні	Лекції	Семінарські (Практичні)	Лабораторні	СРС
Змістовий модуль I Етика											
1	Тема 1. Предмет і завдання етики.	1	1			1		1			4
2	Тема 2. Історія зарубіжних етичних вчень	1	1			4					5
3	Тема 3. Українська етична думка	3	1	2		4					5
4	Тема 4 Основні етичні категорії та особливості їх функціонування в педагогіці дозвілля.	3	1		2	4		1			5
5	Тема 5 Походження і сутність моралі, її соціальні функції	2		2		3			1		5
6	Тема 6. Моральний вибір та ціннісні орієнтації особи.	3	1		2	4					5
7	Тема 7 Моральна культура спілкування педагога-організатора	2			2	4		1			5
8	Тема 8 Проблеми професійної етики майбутнього педагога-організатора	2		2		4		1		1	5
	Разом за змістовим модулем 1	17	5	6	6	28		4	1		39
Змістовий модуль II Естетика											
9	Тема 2.1. Предмет естетики	1	1			2		1			4
10	Тема 2.2. Естетична діяльність та її форми в роботі з організаці дозвілля.	2		2		3			1		5
11	Тема 2.3. Естетична свідомість.	2		2		3		1			5

12	Тема 2.4. Основні естетичні категорії та особливості їх функціонування в педагогіці дозвілля.	2			2	4					5
13	Тема 2.5. Естетична природа мистецтва.	1	1			4					5
14	Тема 2.6. Видова специфіка мистецтва.	3	1		2	4					5
15	Тема 2.7. Мистецтво та дозвілля як соціальне явище.	3	1		2	4		1			5
16	Тема 2.8. Естетичне виховання в духовному житті України: традиції та сучасність	3	1		2	4		1		1	5
	Разом за змістовим модулем 2	17	5	4	8	28		4	2		39
	Разом	34	10	10	14	56		8	2	2	78

IV Зміст дисципліни

№ з/п	4.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-ть годин	
		Всього	В т.ч. лекцій
	Змістовий модуль 1. Етика.	45	5
1	<p>Тема 1.1. Предмет і завдання етики. <i>Зміст теми</i> Походження терміну «етика» та його співвідношення з мораллю. Мораль та моральність. Етика як «практична філософія», наука про закономірності розвитку і функціонування моралі. Історія походження й сучасний стан етики як філософської науки, її функціональні зв'язки з іншими галузями гуманітарного знання. Сучасні проблеми етики. Рекомендовані інформаційні джерела: 1. Гусейнов А.А., Апресян Р.Г. Этика: Учебник. — М.: Гардарики, 2000. — 472 с. 2. Малахов В. А. Етика: Курс лекцій: Навч. посібник — 3-те вид.— К.: Либідь, 2001. — 384 с. 3. Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики : Словник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 416 с. Електронний ресурс. Режим доступу:http://eprints.zu.edu.ua/11783/1/%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BAa-1.pdf</p>	2	1
2	<p>Тема 1.2. Історія зарубіжних етичних вчень. <i>Зміст теми</i> Етичні вчення Стародавнього Сходу. Етика Стародавньої Індії. Етика конфуціанців та даосів. Етика Античності. Етичні погляди софістів, Сократа, Платона, Аристотеля. Етика епікуреїзму, стоїцизму та скептицизму. Середньовічна християнська етика. Етичні ідеї епохи Відродження. Етика Нового часу. Етичний потенціал класичної німецької філософії. Етичні аспекти «філософії життя». Етичні теорії ХХ століття: екзистенціалізму, психоаналізу, етика ненасильства, етика «благоговіння перед життям», метаетика, етичні аспекти утилітаризму та прагматизму, релігійна етика, екологічна етика, біоетика тощо. Рекомендовані інформаційні джерела: 1. Малахов В. А. Етика: Курс лекцій: Навч. посібник — 3-те вид.— К.: Либідь, 2001. — 384 с. 2. Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики : Словник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 416 с. Електронний ресурс. Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/11783/1/%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BAa-1.pdf 3. Тофтул М. Етика: Навч. посіб. / М. Тофтул. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – С. 278-282, 290-93. Інтернет-ресурси: 1 Лекції з етики В. Малахова (ютуб канал Новий Акрополь Україна) Что такое этика (2 частини) https://www.youtube.com/watch?v=t3vgXAuivms&list=PLMY9w305BkAGeO0IRUhE0jIKpIprGyYOE 2. https://ideas.ted.com/tag/ethics підбірка на інтернет-ресурсі https://www.ted.com/ – TED is a nonpartisan nonprofit devoted to spreading ideas, usually in the form of short, powerful talks</p>	5	1
3	<p>Тема 1.3. Українська етична думка. <i>Зміст теми</i> Світоглядні особливості українського народу. Етичні погляди мислителів Київської Русі. Етичні погляди вчених Києво-Могилянської академії.</p>	7	1

	<p>Гуманістична концепція Г.С. Сковороди. Етика в українській філософській та літературній спадщині XIX століття. Етичні погляди членів Кирило-Мефодіївського братства. Етична думка України XX-XXI ст.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гусейнов А.А., Апресян Р.Г. Этика: Учебник. — М.: Гардарики, 2000. — 472 с. 2. Малахов В. А. Етика: Курс лекцій: Навч. посібник — 3-те вид.— К.: Либідь, 2001. — 384 с. 3. Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики : Словник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 416 с. Електронний ресурс. Режим доступу:http://eprints.zu.edu.ua/11783/1/%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BAa-1.pdf 4. Особливості козацької етики // Тофтул М. Етика: Навчальний посібник / Михайло Тофтул; Ред. О.З. Лебедева-Гулей. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – С. 381-382. 5. Сас П.М. Запорозьких козаків система цінностей [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Т. 3: Е-Й / Редкол.: В.А.Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. - К.: В-во «Наукова думка», 2005. 		
4	<p>Тема 1.4. Основні етичні категорії та особливості їх функціонування в педагогіці дозвілля.</p> <p><i>Зміст теми</i></p> <p>Добро і зло – центральні поняття етики, їх діалектичний взаємозв'язок. Обов'язок і совість – контрольно-імперативні механізми моральної свідомості. Сенс і мета життя, щастя людини. Компліментарність честі та гідності як відображення цінності і значущості особи. Особливості функціонування основних етичних категорій в педагогіці дозвілля.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Малахов В. А. Етика: Курс лекцій: Навч. посібник — 3-те вид.— К.: Либідь, 2001. — 384 с. 2. Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики : Словник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 416 с. Електронний ресурс. Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/11783/1/%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BAa-1.pdf 3. Тофтул М. Етика: Навч. посіб. / М. Тофтул. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – С. 278-282, 290-93. <p>Інтернет-ресурси:</p> <p>Лекції з етики В.Малахова (ютуб канал Новий Акрополь Україна)</p> <p>Добро і зло. https://www.youtube.com/watch?v=N0hrFliSUMA</p> <p>Сенс життя. Щастя. Честь і гідність https://www.youtube.com/watch?v=p-Q7GOfvhCo</p> <p>Сумління. Сором. Етика спілкування. https://www.youtube.com/watch?v=Nv2bjuCeIW0</p>	7	1
5	<p>Тема 1.5. Походження і сутність моралі, її соціальні функції.</p> <p><i>Зміст теми</i></p> <p>Основні концепції походження і сутності моралі: релігійні, натуралістичні та соціально-історичні. Поліфункціональність моралі. Суспільство і мораль. Нормативний характер етики. Взаємозв'язок моралі та інших форм регуляції людської поведінки.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Малахов В. А. Етика: Курс лекцій: Навч. посібник — 3-те вид.— К.: Либідь, 2001. — 384 с. 2. Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики : Словник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 416 с. Електронний ресурс. Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/11783/1/%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BAa-1.pdf 3. Тофтул М. Етика: Навч. посіб. / М. Тофтул. – К.: Видавничий центр «Академія», 	5	-

	2005. – С. 278-282, 290-93.		
6	<p>Тема 1.6. Моральний вибір та ціннісні орієнтації особи.</p> <p><i>Зміст теми</i></p> <p>Моральний вибір як спосіб реалізації людської свободи. Поняття моральної свободи. Відмінність між «свободою від» та «свободою для». Свобода й незалежність. Моральний вибір та відповідальність особи. Моральний волюнтаризм і його місце у суспільній практиці. Моральне самовизначення. Моральні цінностей та їх значення в житті людини. Моральна оцінка вчинку та ціннісні орієнтації особи. Проблема співвідношення цілей і засобів людської життєдіяльності.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела:</p> <p>1. Малахов В. А. Етика: Курс лекцій: Навч. посібник — 3-те вид.— К.: Либідь, 2001. — 384 с.</p> <p>2. Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики : Словник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 416 с. Електронний ресурс. Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/11783/1/%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BAa-1.pdf</p> <p>3. Тофтул М. Етика: Навч. посіб. / М. Тофтул. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – С. 278-282, 290-93.</p>	7	1
7	<p>Тема 1.7. Моральна культура спілкування педагога-організатора</p> <p><i>Зміст теми</i></p> <p>Спілкування як моральна цінність: сутність і призначення. Толерантність як морально-психологічне явище. Повага і співчуття як фундаментальні принципи людського спілкування. Приятелювання, товаришування, дружба. Типологізація дружби за Аристотелем. Любов як моральна цінність, структуризація її різновидів та функціонування.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела:</p> <p>1. Малахов В. А. Етика: Курс лекцій: Навч. посібник — 3-те вид.— К.: Либідь, 2001. – 384 с.</p> <p>2. Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики : Словник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 416 с. Електронний ресурс. Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/11783/1/%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BAa-1.pdf</p> <p>3. Тофтул М. Етика: Навч. посіб. / М. Тофтул. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – С. 278-282, 290-93.</p>	6	-
8	<p>Тема 1.8. Проблеми професійної етики майбутнього педагога-організатора</p> <p><i>Зміст теми</i></p> <p>Поняття професійної моралі і етики, їх історична перспективність. Завдання професійної етики. Педагогічна етика: принципи побудови, основні категорії, специфіка функціонування. Етичний кодекс вчителя. Моральний авторитет вчителя.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела:</p> <p>1. Апресян Р. Г. Профессиональная, прикладная и практическая этики / [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://iphras.ru/uplfile/ethics/RC/ed/kaunas/apr.html</p> <p>2. «Проект Етичного кодексу українського вчителя» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://www.slideshare.net/ssuser99c0fb/ss-13193105</p> <p>3. Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики : Словник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 416 с. Електронний ресурс. Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/11783/1/%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BAa-1.pdf</p>	6	-

	<p>4. Васянович Г.П. Педагогічна етика: навч.-метод. посіб. – Л.: Норма, 2005. – 344 с.</p> <p>5. SAIUP. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні [Електронний ресурс] / SAIUP – Режим доступу до ресурсу: http://www.saiup.org.ua/.</p> <p>6. Етичний кодекс ученого України. - Національна академія наук України, 2009.Режим доступу: http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/37062</p> <p>7. Закон України “Про вищу освіту” [Електронний ресурс] / Закон // Ліга Закон. – 2014. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T141556.html.</p>		
	Змістовний модуль 2. Естетика.	45	5
9	<p>Тема 2.1. Естетика як культуротворча наука.</p> <p><i>Зміст теми</i></p> <p>Етимологія слова “естетика”, його смисл та значення. Предмет естетики. Почуттєва культура як специфічна сфера естетичного знання. Основні етапи розвитку світової естетичної думки. Утвердження естетики як самостійної науки. Генеза української естетичної думки. Естетика в системі наук. Взаємозв’язок естетики з філософією, історією, культурологією, мистецтвознавством, психологією, педагогікою. Духовне практичне значення естетичної науки.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <p>1. Бычков В.В. Эстетика: учебник для гум. напр. и спец. вузов / В.В. Бычков. – Москва: Гардарики, 2004. – 556 с.</p> <p>2 Эстетика: навчальний посібник для педагогів / під ред. Т.І. Андрущенко – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 594 с.</p> <p>3. Эстетика: Підручник для студ. гум. спец. вищ. навч. закладів / Л.Т. Левчук та ін.; за ред. Л.Т. Левчук; М-во освіти і науки України. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Київ: Вища школа, 2006. – 431 с.</p>	3	1
10	<p>Тема 2.2. Естетична діяльність та її форми в роботі з організації дозвілля.</p> <p><i>Зміст теми</i></p> <p>Творчий потенціал людської праці. Закономірності виділення естетичної діяльності зі сфери практики. Дизайн як естетичний феномен. Естетичний досвід людини та форми його реалізації. Естетична діяльність і мистецтво. Історична логіка появи мистецтва як самостійної форми естетичної діяльності.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <p>1. Бычков В.В. Эстетика: учебник для гум. напр. и спец. вузов / В.В. Бычков. – Москва: Гардарики, 2004. – 556 с.</p> <p>2 Эстетика: навчальний посібник для педагогів / під ред. Т.І. Андрущенко – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 594 с.</p> <p>3. Эстетика: Підручник для студ. гум. спец. вищ. навч. закладів / Л.Т. Левчук та ін.; за ред. Л.Т. Левчук; М-во освіти і науки України. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Київ: Вища школа, 2006. – 431 с.</p>	5	-
11	<p>Тема 2.3. Естетична свідомість.</p> <p><i>Зміст теми</i></p> <p>Поняття естетичної свідомості. Структура естетичної свідомості. Естетичні почуття як духовне переживання. Естетичний смак та форми його прояву. Почуття міри та смак. Процеси становлення та розвитку смаку. Проблема виховання смаку. Естетичний ідеал як образ належної та необхідної естетичної цінності. Естетичні уявлення, погляди, теорії. Роль і значення розвинутої естетичної свідомості в роботі педагога-організатора.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <p>1. Бычков В.В. Эстетика: учебник для гум. напр. и спец. вузов / В.В. Бычков. –</p>	5	-

	<p>Москва: Гардарики, 2004. – 556 с.</p> <p>2 Естетика: навчальний посібник для педагогів / під ред. Т.І. Андрущенко – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 594 с.</p> <p>3. Естетика: Підручник для студ. гум. спец. вищ. навч. закладів / Л.Т. Левчук та ін.; за ред. Л.Т. Левчук; М-во освіти і науки України. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Київ: Вища школа, 2006. – 431 с.</p>		
12	<p>Тема 2.4. Основні естетичні категорії та особливості їх функціонування в педагогіці дозвілля.</p> <p><i>Зміст теми</i></p> <p>Категорії естетики як духовні моделі естетичної практики суспільства. Естетичне, його сутність. Діалектичний зв'язок категорій естетики.</p> <p>Категорії „гармонія” і „міра”. Об'єктивні та суб'єктивні передумови прекрасного. Історична обумовленість поглядів на прекрасне. Поняття потворного в історії естетики. Своєрідність естетичного переживання потворного. Потворне у мистецтві.</p> <p>Піднесене, героїчне, низьке: його природа та прояв в мистецтві. Низьке як сфера людської несвободи, крайній ступінь потворного.</p> <p>Трагічне як естетична категорія. Історичні форми розуміння трагічного конфлікту. Трагічне переживання та катарсис. Естетичний і морально-психологічний вплив трагічного на людину. Трагічний герой. Трагічне та жахливе.</p> <p>Комічне як антипод трагічного. Сміх в культурі. Комічне і смішне. Сутність комедійного ефекту. Форми прояву комічного в дійсності та мистецтві (гумор, іронія, сатира, сарказм). Особливості функціонування основних естетичних категорій в педагогіці дозвілля.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <p>1. Бычков В.В. Эстетика: учебник для гум. напр. и спец. вузов / В.В. Бычков. – Москва: Гардарики, 2004. – 556 с.</p> <p>2 Естетика: навчальний посібник для педагогів / під ред. Т.І. Андрущенко – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 594 с.</p> <p>3. Естетика: Підручник для студ. гум. спец. вищ. навч. закладів / Л.Т. Левчук та ін.; за ред. Л.Т. Левчук; М-во освіти і науки України. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Київ: Вища школа, 2006. – 431 с.</p>	6	-
13	<p>Тема 2.5. Естетична природа мистецтва.</p> <p><i>Зміст теми</i></p> <p>Походження мистецтва та його дефініція. Мистецтво як художнє узагальнення. Художність як естетичне поняття. Відображальний та виражальний аспекти мистецтва.</p> <p>Зміст і форма у творах мистецтва: діалектика зв'язку. Художній образ як специфічна форма відображення дійсності в мистецтві. Загальні та специфічні риси художнього образу в різних видах і жанрах мистецтва.</p> <p>Засоби творення художньо-образної мови: асоціативні порівняння, метафора, алегорія, символ.</p> <p>Художній твір, його естетична природа. Сприйняття творів мистецтва як співтворчості. Феномен катарсису.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <p>1. Бычков В.В. Эстетика: учебник для гум. напр. и спец. вузов / В.В. Бычков. – Москва: Гардарики, 2004. – 556 с.</p> <p>2 Естетика: навчальний посібник для педагогів / під ред. Т.І. Андрущенко – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 594 с.</p> <p>3. Естетика: Підручник для студ. гум. спец. вищ. навч. закладів / Л.Т. Левчук та ін.; за ред. Л.Т. Левчук; М-во освіти і науки України. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Київ: Вища школа, 2006. – 431 с.</p>	5	1

	<p>4. Естетична освіта педагога: колективна монографія / [Андрущенко Т.І., Грицаєнко П.М., Дорога А.Є., та ін.]; за ред. Андрущенко Т.І. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – 172 с.</p> <p>Інтернет-ресурси: Лекції від Мистецького Арсеналу: <i>Література на межі дисциплін</i> https://m.youtube.com/playlist?fbclid=IwAR0G-rIHFBuMW_pfqnzWgrxS9G8o24YnFr771XCi8GYongJAtpnUguMQyLs&list=PLtj25ZLjRgOuQE3u1_xNkc6KbbHInE4oZ <i>Український театр: від кози до постдрами</i> https://m.youtube.com/playlist?fbclid=IwAR2gAtsN-4SsCMnTvKYrjNO2K6mThjVD8jfsWxGsztdxh2aTq1hyaO8PQM&list=PLtj25ZLjRgOu_fyjBxa1nnr1YDIkzI9Ym <i>PinchukArtCentre online:</i> Академія о сьомій. Лекції про українське сучасне мистецтво від представників Дослідницької платформи арт-центру: https://m.youtube.com/playlist?list=PLT6kZvTZTFtY4nL-vVgMOHMhef0gQf03t</p>		
14	<p>Тема 2.6. Видова специфіка мистецтва. <i>Зміст теми</i> Основні тенденції дослідження видової специфіки мистецтва. Класичні види мистецтва і особливості їхнього внутрішнього структурування. Проблема професійної і народної творчості. Визначення архітектури як виду мистецтва. Архітектура в Україні. Визначення скульптури як виду мистецтва. Скульптурне мистецтво України. Визначення живопису як виду мистецтва. Живописне мистецтво в Україні. Визначення музики як виду мистецтва. Музичне мистецтво України. Визначення хореографії як виду мистецтва. Видатні представники українського балету. Народні традиції в хореографії України. Ансамбль танцю ім. П.Вірського. Визначення театру як виду мистецтва. Синтетична природа театрального образу. Український театр: історія і сучасність. Визначення кіно як виду мистецтва. Його синтетична природа. Жанрово-родова структура кінематографа. Українське кіномистецтво: історія і сучасність. Визначення літератури як форми художньої діяльності. Жанрово-родова специфіка літератури. Фольклорна творчість. Основні етапи розвитку літератури. Феномен літератури України: історія та сучасність.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела 1. Бычков В.В. Эстетика: учебник для гум. напр. и спец. вузов / В.В. Бычков. – Москва: Гардарики, 2004. – 556 с. 2. Эстетика: навчальний посібник для педагогів / під ред. Т.І. Андрущенко – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 594 с. 3. Эстетика: Підручник для студ. гум. спец. вищ. навч. закладів / Л.Т. Левчук та ін.; за ред. Л.Т. Левчук; М-во освіти і науки України. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Київ: Вища школа, 2006. – 431 с. 4. Естетична освіта педагога: колективна монографія / [Андрущенко Т.І., Грицаєнко П.М., Дорога А.Є., та ін.]; за ред. Андрущенко Т.І. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – 172 с.</p> <p>Інтернет-ресурси: Лекції від Мистецького Арсеналу: <i>Література на межі дисциплін</i> https://m.youtube.com/playlist?fbclid=IwAR0G-rIHFBuMW_pfqnzWgrxS9G8o24YnFr771XCi8GYongJAtpnUguMQyLs&list=PLtj25ZLjRgOuQE3u1_xNkc6KbbHInE4oZ <i>Український театр: від кози до постдрами</i> https://m.youtube.com/playlist?fbclid=IwAR2gAtsN-</p>	7	1

	<p>4SsCMnTvKyrjNO2K6mThjVD8jfsWxGsztdxh2aTq1hyaO8PQM&list=PLtj25ZLjRgOu_fyjVxa1nnr1YDIkzI9Ym <u>PinchukArtCentre online:</u> Академія о сьомій. Лекції про українське сучасне мистецтво від представників Дослідницької платформи арт-центру: https://m.youtube.com/playlist?list=PLT6kZvTZTfY4nL-vVgMOHMhef0gQf03t</p>		
15	<p>Тема 2.7. Мистецтво та дозвілля як соціальне явище. <i>Зміст теми</i> Сутність мистецтва та закономірності його виникнення. Природа художнього образу. Зміст і форма в мистецтві. Мистецтво в системі культури. Художнє життя українського суспільства. Соціальні функції мистецтва. Феномен естетичного, трансформації його місця та ролі в житті суспільства й особистості. Вплив глобалізації та інформаційної революції. Значення естетичного в усіх сферах життєдіяльності. Людини.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела 1. Бычков В.В. Эстетика: учебник для гум. напр. и спец. вузов / В.В. Бычков. – Москва: Гардарики, 2004. – 556 с. 2. Эстетика: навчальний посібник для педагогів / під ред. Т.І. Андрущенко – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 594 с. 3. Эстетика: Підручник для студ. гум. спец. вищ. навч. закладів / Л.Т. Левчук та ін.; за ред. Л.Т. Левчук; М-во освіти і науки України. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Київ: Вища школа, 2006. – 431 с. 4. Эстетична освіта педагога: колективна монографія / [Андрущенко Т.І., Грицаєнко П.М., Дорога А.Є., та ін.]; за ред. Андрущенко Т.І. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – 172 с.</p> <p>Інтернет-ресурси: Лекції від Мистецького Арсеналу: <i>Література на межі дисциплін</i> https://m.youtube.com/playlist?fbclid=IwAR0Gr1HFBUmw_pfqnzWgrxS9G8o24YnFr771XCi8GYongJAtpnUguMQyLs&list=PLtj25ZLjRgOuOE3u1_xNkc6KbbHInE4oZ <i>Український театр: від кози до постдрами</i> https://m.youtube.com/playlist?fbclid=IwAR2gAtsN-4SsCMnTvKyrjNO2K6mThjVD8jfsWxGsztdxh2aTq1hyaO8PQM&list=PLtj25ZLjRgOu_fyjVxa1nnr1YDIkzI9Ym <u>PinchukArtCentre online:</u> Академія о сьомій. Лекції про українське сучасне мистецтво від представників Дослідницької платформи арт-центру: https://m.youtube.com/playlist?list=PLT6kZvTZTfY4nL-vVgMOHMhef0gQf03t</p>	7	1
16	<p>Тема 2.8. Естетичне виховання в духовному житті України: традиції та сучасність <i>Зміст теми</i> Історична тяглість первинних смислових значень народної педагогіки у справі естетичного виховання. Малі фольклорні жанри як естетична форма передання новим поколінням узагальненого досвіду народу. Практика естетичного виховання періоду Київської Русі. Києво-Могилянська академія – модель зв'язку педагогіки та естетики. Поєднання своєрідності української культури з європейським культуро творчим процесом, орієнтованим на теоретичні пошуки науки Нового часу. Проблеми естетичного виховання в структурі філософсько-естетичної концепції Г.С.Сковороди. Розвиток ідей Г.С.Сковороди у вітчизняній літературній практиці XIX-XX ст. (Т.Шевченко, І.Франко, М.Коцюбинський, Л.Українка, О.Кобилянська, В.Винниченко, М.Вороний, М.Хвильовий, Л.Костенко та ін.). Система естетичного виховання в сучасній Україні: структура, принципи, форми і</p>	7	1

	<p>методи. Досвід естетичного виховання видатних українських педагогів (В.Верховинець, А.Макаренко, С.Миропольський, В.Сухомлинський та ін.) у принципово новий історичний період розвитку України. Сучасні тенденції естетичного виховання в контексті гуманізації та гуманітаризації освіти. Калокагативність як традиція української педагогіки від народних джерел до сучасних наукових принципів. Проблеми морально-естетичної досконалості людини в українському фольклорі і сучасному українському мистецтві.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Естетика: навчальний посібник для педагогів / під ред. Т.І. Андрущенко – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 594 с. 2. Естетика: Підручник для студ. гум. спец. вищ. навч. закладів / Л.Т. Левчук та ін.; за ред. Л.Т. Левчук; М-во освіти і науки України. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Київ: Вища школа, 2006. – 431 с. 3. Естетична освіта педагога: колективна монографія / [Андрущенко Т.І., Грицаєнко П.М., Дорога А.Є., та ін.]; за ред. Андрущенко Т.І. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – 172 с. 		
	Разом	90	10

4.2. Плани практичних занять

Змістовий модуль 1 Етика

Практичне заняття №1

Тема: Сутність моралі та її місце в суспільному житті

I. Теоретичне обговорення основних положень теми:

1. Проаналізувати основні концепції походження і сутності моралі: релігійні, натуралістичні, соціально-історичні.
2. Мораль як форма суспільної свідомості та універсальний регулятор людської поведінки
3. Охарактеризувати взаємозв'язок моралі з іншими формами суспільної свідомості: мораль і право; мораль і політика; мораль і релігія; мораль і наука; мораль і мистецтво

II. Моделювання практичних етичних ситуацій відповідно до теми заняття та пошук оптимальних шляхів їх розв'язання.

III. Аналіз першоджерел:

1. *Моральні начала у природі (за книгою П.Кропоткіна «Етика»).*
2. *Вчення Арістотеля про моральні чесноти. (за працею «Нікомахова етика»).*
3. *Вчення Арістотеля про моральний ідеал (за працею «Нікомахова етика»).*
4. *Табу як особлива форма регуляції норм суспільного життя (Дж.Фрєзер. ЗолотаяВетвь. – М., 1986. – с. 188-250)*
5. *Глобальна екологічна криза та її роль в усвідомленні морального виміру людського буття у Всесвіті (О.Забужко. Планета Полин: Довженко – Тарковський – фон Трієр або дискурс нового часу // 3 мати книг і людей. – Кам'янець-Подільський, 2012. – с. 185-238)*

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Етика: Навч. посіб. / В.О. Лозовой, М.І. Панов, О.А. Стасевська та ін.; За ред. проф. В.О. Лозового. — К.: Юрінком Інтер, 2002. — 224 с.
2. Малахов В. А. Етика: Курс лекцій: Навч. посібник — 3-те вид.— К.: Либідь, 2001. — 384 с.

4. Особливості козацької етики // Тофтул М. Етика: Навчальний посібник / Михайло Тофтул; Ред. О.З. Лебедева-Гулей. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – С. 381-382.
3. Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики : Словник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 416 с. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/11783/1/%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BAa-1.pdf>

Практичне заняття №2.

Тема: Українська етична думка.

I. Теоретичне обговорення основних положень теми:

1. Етична спадщина мислителів Київської Русі.
2. Етичні погляди вчених Києво-Могилянської академії XVII – першої третини XVIII ст.
3. Етичне вчення Г.Сковороди і його сучасне значення.
4. Кордоцентризм як особлива риса української етичної думки.
5. Етична спадщина М. Драгоманова.

II. Моделювання практичних етичних ситуацій відповідно до теми заняття та пошук оптимальних шляхів їх розв'язання.

III. Аналіз першоджерел.

1. *Етична спадщина В.Мономаха (за працею В.Мономаха «Повчання дітям»)*
2. *Морально-етичні ідеї трактату митр. Іларіона «Слово про закон і Благодать»*
3. *Концепція спорідненої праці та інтерпретація людського щастя Г.С. Сковороди*
4. *Етичні ідеї М.Драгоманова («Чудацькі думки про українську національну справу», «Два учителі»)*

1. Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики : Словник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 416 с. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/11783/1/%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BAa-1.pdf>

2 Сас П.М. Запорозьких козаків система цінностей [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Т. 3: Е-Й / Редкол.: В.А.Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. - К.: В-во «Наукова думка», 2005.

Практичне заняття №3.

Тема: Професійна етика педагога-організатора

I. Теоретичне обговорення основних положень теми:

1. Поняття професійної моралі та етики.
2. Педагогічна етика: принципи побудови та специфіка функціонування.
3. Етичний авторитет вчителя початкової школи.
4. Співвідношення професійної етики та етикетних норм.
5. Професійна і корпоративна етика: спільне і відмінне.
6. Академічна добросовісність
7. Морально-етичні вимоги та етикет педагога-організатора.

II. Моделювання практичних етичних ситуацій відповідно до теми заняття та пошук оптимальних шляхів їх розв'язання.

III. Аналіз першоджерел:

«Проект Етичного кодексу українського вчителя» <https://www.slideshare.net/ssuser99c0fb/ss-13193105>

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Апресян Р. Г. Профессиональная, прикладная и практическая этики / [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://iphras.ru/uplfile/ethics/RC/ed/kaunas/apr.html>
2. Васнович Г.П. Педагогічна етика: навч.-метод. посіб. – Л.: Норма, 2005. – 344 с.

3. «Проект Етичного кодексу українського вчителя» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.slideshare.net/ssuser99c0fb/ss-13193105>

Змістовий модуль 2 Естетика

Практичне заняття №1.

Тема: Естетична діяльність та її форми в роботі з організації дозвілля.

I. Теоретичне обговорення основних положень теми:

1. Творчий потенціал людської праці.
2. Закономірності виділення естетичної діяльності зі сфери практики.
3. Дизайн як естетичний феномен.
4. Естетичний досвід людини та форми його реалізації.
5. Естетика свята. Основні елементи, атрибутика святкової, розважальної, педагогічно-дозвіллевої події (на прикладах конкретних свят, подій).
6. Естетична складова в організаційній роботі педагога.

II. Моделювання практичних ситуацій впливу естетичного на різні сфери життя, твочої та професійної діяльності майбутніх педагогів (відповідно до теми заняття)

III. Аналіз першоджерел, робота з кейсами.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Естетика: навчальний посібник для педагогів / під ред. Т.І. Андрущенко – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 594 с.
2. Естетика: Підручник для студ. гум. спец. вищ. навч. закладів / Л.Т. Левчук та ін.; за ред. Л.Т. Левчук; М-во освіти і науки України. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Київ: Вища школа, 2006. – 431 с.

Практичне заняття №2.

Тема: Естетична свідомість.

I. Теоретичне обговорення основних положень теми:

1. Естетичні почуття як духовне переживання.
2. Естетичний смак та форми його прояву.
3. Естетичний ідеал як образ належної та необхідної естетичної цінності.
4. Естетичні уявлення, погляди, теорії.
5. Роль і значення розвинутої естетичної свідомості в роботі педагога-організатора.

II. Моделювання практичних ситуацій впливу естетичного на різні сфери життя, твочої та професійної діяльності майбутніх педагогів (відповідно до теми заняття)

III. Аналіз переглянутого:

1. Думай медленно решай быстро Интуиция и рациональность с Даниэлем Канеманом / Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=ppK8dPnkU8g>
2. Відео про канонічний твір, що став естетичним ідеалом Давньої греції: «Поликлет, Дорифор (Копьеносец)» / Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=0HeQr3eDUEc>
3. Грінвуд В. Як живуть люди, які відчувають слова на смак [Електронний ресурс] / Вероніка Грінвуд // BBC Future. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: https://www.bbc.com/ukrainian/vert_fut/2016/01/151230_vert_fut_vert_fut_colour_tastes_good_vp
4. Джаррет К. Скільки чуттів ми маємо і чи є в нас "шосте"? [Електронний ресурс] / Крістіан Джаррет // BBC Future. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: https://www.bbc.com/ukrainian/vert_fut/2015/09/150917_vert_fut_how_many_senses_do_you_have_vp

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Естетика: навчальний посібник для педагогів / під ред. Т.І. Андрущенко – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 594 с.
2. Естетика: Підручник для студ. гум. спец. вищ. навч. закладів / Л.Т. Левчук та ін.; за ред. Л.Т. Левчук; М-во освіти і науки України. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Київ: Вища школа, 2006. – 431 с.
3. Естетична освіта педагога: колективна монографія / [Андрущенко Т.І., Грицаєнко П.М., Дорога А.Є., та ін.]; за ред. Андрущенко Т.І. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – 172 с.

4.2.2. Теми лабораторних занять

№ з/п	4.2. Лабораторні заняття, назва тем, модулів, та їх зміст	К-ть годин
Змістовий модуль 1 Етика		
1	<p>Тема: Основні етичні категорії та особливості їх функціонування в педагогіці дозвілля.</p> <p>Лабораторне заняття: «Проблема морального зла»</p> <p>Мета: закріпити поняття «добро», «зло», «моральне добро», «моральне зло», навчитись аналізувати складні суспільні ситуації, аргументовано відстоювати свою точку зору та застосовувати в академічному дискурсі отримані навички.</p> <p>Хід заняття та завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перегляд фільму «Ханна Арентт / Hannah Arendt» (2012). 2. Робота над аналізом фільму ведеться в двох групах: Група 1: виділення сильних сторін та аргументів концепції «банальності зла», проголошеної Ханною Арентт. Група 2: пошук аргументів, якими керувались опоненти Х.Арендт. 3. Дискусія. <p style="text-align: center;">Література:</p> <p>Арендт Х. Эйхман в Иерусалиме. Банальность зла.- М.: Европа, 2008. - 421 с. / Ханна Арентт. – Электронный ресурс. Режим доступа: https://www.e-reading.club/book.php?book=1004585</p> <p>Эпштейн А.Д. Ханна Арентт и суд над Холокостом /Алек Д. Эпштейн – Электронный ресурс. Режим доступа: http://magazines.russ.ru/inostran/2009/5/ep11.html</p>	2
2	<p>Тема: Моральний вибір та ціннісні орієнтації особи</p> <p>Лабораторне заняття: «Проблема морального вибору»</p> <p>Мета: закріпити поняття «моральні норми», «моральні принципи», «моральний ідеал», «моральний вибір», навчитись аналізувати складні ситуації морального вибору та морального конфлікту, оцінювати доцільність кожного з можливих варіантів розв'язання, а здійснювати моральну оцінку обраного варіанту розв'язання ситуації морального вибору чи морального конфлікту та приймати відповідальність за свій вибір.</p> <p>Вироблення свідомого ставлення до подібних ситуацій та формування у студентів активної суспільної позиції.</p> <p>Хід заняття.</p> <p>I. Тренінг-гра «Евакуація з безлюдного острова»</p> <p>1. За умовами гри студенти отримують інформацію про 9-х потерпілих авіакатастрофу, які опинились на безлюдному острові.</p>	2

	<p>Серед потерпілих знаходяться представники різних країн і професій, які мають відмінності за віком, статтю, суспільним становищем і станом здоров'я. Проблема в тому, що евакуювати потерпілих одночасно неможливо і інтервал між операціями порятунку становить близько трьох тижнів, усього ж за один раз можна врятувати не більше 3-х людей.</p> <p>2. Після отримання детальної інформації про кожного з потерпілих, студенти починають працювати в групах. Кожна група отримує набори інструкцій з пріоритетами, які мають допомогти їм визначитись, яка група осіб більше заслуговує на першочергову евакуацію (для кожної групи пріоритети будуть різні, але кожен з них виглядає як обгрунтований з точки зору моральних норм).</p> <p>3. В підсумку кожна група має представити свій план порятунку, який максимально врахує ситуацію кожного з потерпілих і дозволить обійтись без втрат.</p> <p>4. Обговорення усіх представлених проектів та обрання найкращого варіанту.</p> <p>II. Перегляд фільмів на тему складних ситуацій морального вибору:</p> <p>1. Короткометражний фільм: «Одна сота секунды» (One Hundredth of a Second) – Електронний ресурс. Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=HvNzIJ_sNdM</p> <p>2. _Перформанс Марини Абрамович: Marina Abramovic on performing 'Rhythm 0' 1974. – Електронний ресурс. Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=kijKz3JzoD4</p> <p>3. Короткометражний фільм: «Міст» – Електронний ресурс. Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=pLx91azgaLg</p> <p>Аналіз побаченого та обговорення. Який із побачених фільмів ілюструє ситуацію «найскладнішого морального вибору в історії людства»? Чому? У чому полягає складність морального вибору у кожному із зазначених сюжетів?</p> <p style="text-align: center;">Інтернет-ресурс:</p> <p>Фільм «Міст», 2003 р. Реж.: Боббі Гарабедіан (Bobby Garabedian), Уільям Забка (William Zabka). – Електронний ресурс. Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=ztDu9MKpfvE</p> <p style="text-align: center;">Література:</p> <p>Малахов В. Етика: Курс лекцій: Навч. посібник / В. Малахов. – К.: Либідь, 2006. – 384 с.</p> <p>Мовчан В. Етика: навч. посіб. / В. Мовчан. – К.: Знання, 2007. – 483 с.</p> <p>Тофтул М. Етика: Навчальний посібник / Михайло Тофтул,; Ред. О.З. Лебедева-Гулей. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – 414 с.</p> <p>Гусейнов А., Апресян Р. Этика: Учебник / А. Гусейнов, Р. Апресян. – М.: Гардарики, 2002. – 470 с.</p> <p>Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики : Словник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 416 с. Електронний ресурс. Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/11783/1/%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BAa-1.pdf</p>	
3	<p>Тема: Моральна культура спілкування педагога-організатора</p> <p>Лабораторне заняття «Толерантність vs дискримінація. Експерименти Джейн Елліотт».</p> <p>Мета: закріпити поняття «толерантність», «ксенофобія», «дискримінація», «рівність», навчитись аналізувати ситуації на предмет порушень принципів толерантності, або наявності проявів у них ксенофобії та інших форм дискримінації.</p> <p>Вироблення свідомого ставлення до подібних ситуацій та формування у студентів</p>	2

	<p>активної суспільної позиції.</p> <p style="text-align: center;">Хід заняття та завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перегляд фільму про експеримент Джейн Елліотт «Блакитноокі проти кароокі». 2. Студенти обговорюють експеримент. З'ясовують його проблемні моменти. 3. Студентам пропонується самостійно встановити інші аналогічні критерії, відмінності щодо яких можуть стати приводом для сегрегаційного поділу на групи, а також згадати відомі їм випадки таких ситуацій, що мали місце в історії. 4. Студенти також встановлюють особливості (маркування), що унаочнюють можливість відрізнити представників однієї групи від іншої за таких видів маркувань. До чого це призводить? В чому полягає несправедливість будь-яких дтскримінаційних практик? 5. Свої враження від експерименту Джейн Елліотт, а також власні роздуми щодо проблеми дискримінації у сучасному світі, студенти оформлюють у вигляді невеликої письмової роботи. Письмові роботи (обсяг до 1 сторінки) здають в системі moodle. <p style="text-align: center;">Література:</p> <p>Малахов В. Етика: Курс лекцій: Навч. посібник / В.Малахов. – К.:Либідь, 2006. – 384 с.</p> <p>Мовчан В. Етика: навч. посіб. / В. Мовчан. – К.: Знання, 2007. – 483 с.</p> <p>Тофтул М. Етика: Навчальний посібник / Михайло Тофтул,; Ред. О.З. Лебедева-Гулей. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – 414 с.</p> <p>Гусейнов А., Апресян Р. Етика: Учебник / А. Гусейнов, Р. Апресян. – М.: Гардарики, 2002. – 470 с.</p> <p>Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики : Словник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 416 с. Електронний ресурс. Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/11783/1/%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BAa-1.pdf</p> <p style="text-align: center;">Інтернет-ресурси:</p> <p>Відеофільм про експеримент Джейн Елліотт "Блакитноокі проти кароокі". – [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=0fvHftFextY</p> <p>Інтернет сайт Джейн Елліотт (англомовний ресурс) – Режим доступу: https://janeelliott.com/</p>	
	Разом за змістовим модулем 1	6
Змістовий модуль 2. Естетика		
4	<p>Тема: Основні естетичні категорії та особливості їх функціонування в педагогіці дозвілля.</p> <p>Лабораторне заняття: «Категорії естетики як духовні моделі естетичної практики суспільства».</p> <p>Мета: Закріпити поняття «естетичне», «гармонія» і «міра». «прекрасне» і «потворне», «піднесене», «героїчне», «низьке», «трагічне», «катарсис», «комічне» (гумор, іронія, сатира, сарказм).</p> <p style="text-align: center;">Хід заняття та завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Студентам пропонується об'єднатися у міні-групи (4-5 осіб) 2. Студенти кожної з груп отримують завдання підшукати короткометражні фільми, уривки з фільмів або тизери, які відповідали б трьом різним естетичним категоріям. (Час на підготовку – 10 хвилин) 3. Після цього кожна група презентує обрані твори, а студенти інших груп мають визначити, яким естетичним категоріям вони відповідають. 4. Після переглядів студенти запрошуються до обговорення побаченого, а також запрошуються до пошуку відповіді на питання: яким чином у категоріях 	2

	<p>естетики відображені духовні моделі естетичної практики суспільства.</p> <p>5. Свої думки студенти оформлюють у вигляді короткої письмової роботи.</p> <p style="text-align: center;">Література:</p> <p>1. Бычков В.В. Эстетика: учебник для гум. напр. и спец. вузов / В.В. Бычков. – Москва: Гардарики, 2004. – 556 с.</p> <p>2. Эстетика: навчальний посібник для педагогів / під ред. Т.І. Андрущенко – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 594 с.</p> <p>3. Эстетика: Підручник для студ. гум. спец. вищ. навч. закладів / Л.Т. Левчук та ін.; за ред. Л.Т. Левчук; М-во освіти і науки України. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Київ: Вища школа, 2006. – 431 с.</p> <p>4. Эстетична освіта педагога: колективна монографія / [Андрущенко Т.І., Грицаєнко П.М., Дорога А.Є., та ін.]; за ред. Андрущенко Т.І. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – 172 с.</p>	
5	<p>Тема: Мистецтво як соціальне явище</p> <p>Лабораторне заняття «Історична типологія мистецтва»</p> <p>Мета: навчити аналізувати витвори мистецтва за допомогою понять «художній стиль», «мистецькій напрям», «школа», «течія».</p> <p style="text-align: center;">Хід заняття та завдання:</p> <p>6. Студентам пропонуються художні твори, які належать до різних стилів та художніх епох. Студенти повинні визначити, до якого часу та стилю належать ці артефакти.</p> <p>7. Студенти мають визначити зміни, що їх зазнає феномен естетичного у наведених творах; визначити трансформації його місця та ролі в житті суспільства й особистості зазначених епох.</p> <p>8. Відповісти на питання: яким є вплив глобалізації та інформаційної революції на сучасне розуміння та відчуття людиною феномену естетичного?</p> <p>9. Яких змін воно зазнало в усіх сферах життєдіяльності сучасної людини ?</p> <p>Свої думки студенти оформлюють у вигляді короткої письмової роботи.</p> <p style="text-align: center;">Література:</p> <p>1. Бычков В.В. Эстетика: учебник для гум. напр. и спец. вузов / В.В. Бычков. – Москва: Гардарики, 2004. – 556 с.</p> <p>2. Эстетика: навчальний посібник для педагогів / під ред. Т.І. Андрущенко – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 594 с.</p> <p>3. Эстетика: Підручник для студ. гум. спец. вищ. навч. закладів / Л.Т. Левчук та ін.; за ред. Л.Т. Левчук; М-во освіти і науки України. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Київ: Вища школа, 2006. – 431 с.</p> <p>4. Эстетична освіта педагога: колективна монографія / [Андрущенко Т.І., Грицаєнко П.М., Дорога А.Є., та ін.]; за ред. Андрущенко Т.І. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – 172 с.</p>	2
6	<p>Тема: Видова специфіка мистецтва.</p> <p>Лабораторне заняття «Культурологічний квест»</p> <p>Мета: закріпити розуміння студентами ключових ознак поділу мистецтва за його видовою специфікою: архітектура, скульптура, живопис, музика, хореографія, театр, кіно, література, фольклорна творчість тощо.</p> <p style="text-align: center;">Хід заняття та завдання:</p> <p>1. Студентам пропонується об'єднатися у міні-групи (4-5 осіб);</p> <p>2. Кожна група отримує 2-3 види мистецтва, для дослідження;</p> <p>3. Студенти отримують орієнтовний перелік он-лайн платформ, на</p>	2

	<p>яких можна ознайомитись із зібраннями тих або інших мистецьких творів.</p> <p>4. Кожна група має побудувати певну «дорожню карту» по сайтах музеїв, галерей, бібліотек, архівів чи освітніх платформ, віртуальна подорож якими допоможе з'ясувати особливості отриманих ними видів мистецтв, а також побачити найкращі їх зразки.</p> <p>5. У підсумку кожна група має зробити коротку презентацію, у якій виділити ключові ознаки кожного із обраних видів мистецтв, а також запропонувати власний віртуальний маршрут для знайомства з найкращими зразками цього виду мистецтва (назвати їх, за можливості – додати посиланн/зробити скріншот).</p> <p style="text-align: center;">Література:</p> <p>1. Бычков В.В. Эстетика: учебник для гум. напр. и спец. вузов / В.В. Бычков. – Москва: Гардарики, 2004. – 556 с.</p> <p>2. Эстетика: навчальний посібник для педагогів / під ред. Т.І. Андрущенко – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 594 с.</p> <p>3. Эстетика: Підручник для студ. гум. спец. вищ. навч. закладів / Л.Т. Левчук та ін.; за ред. Л.Т. Левчук; М-во освіти і науки України. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Київ: Вища школа, 2006. – 431 с.</p> <p>4. Эстетична освіта педагога: колективна монографія / [Андрущенко Т.І., Грицаєнко П.М., Дорога А.Є., та ін.]; за ред. Андрущенко Т.І. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – 172 с.</p>	
7	<p>Тема Естетичне виховання в духовному житті України: традиції та сучасність Лабораторне заняття «Український культурний код»</p> <p>Мета: дослідження практик естетичного виховання, які містяться в українській культурі, засвоєння основних принципів традиційного естетичного виховання України, навчитись використовувати потенціал здобутків народної педагогіки у сучасному освітньо-виховному процесі.</p> <p style="text-align: center;">Хід заняття та завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Студентам пропонується об'єднатися у міні-групи (4-5 осіб); 2. Студенти отримують завдання проаналізувати поширені практики естетичного виховання, що містяться в українській народній педагогіці та представляють значний пласт української культури (на різноманітних прикладах: потішки, скоромовки, приказки, дитячі ігри, народні пісні, казки, байки). 3. На основі почутого / прочитаного студентам пропонується з'ясувати, які завдання вирішуються у народній педагогіці через ту чи іншу виховну практику, які естетичні ідеали змальовуються, у відповідності до яких принципів естетичного виховання відбувається виховний вплив на дитину; 4. Студентам пропонують обговорити в межах груп, що із проаналізованого актуально сьогодні, та в який спосіб на думку студентів кожної з груп може бути використано потенціал традиційної української культури для естетичного, мистецького, культурного виховання сучасної дитини, а також, як цей потенціал може вплинути на організацію розвивально-пізнавального дозвілля сучасних школярів. <p>У підсумку кожна група має зробити коротке представлення таких здобутків та ідей їхнього втілення у сучасному освітньо-виховному середовищі (із прикладами таких рішень).</p> <p style="text-align: center;">Література:</p> <p>1. Бычков В.В. Эстетика: учебник для гум. напр. и спец. вузов / В.В. Бычков. –</p>	2

	<p>Москва: Гардарики, 2004. – 556 с.</p> <p>2. Естетика: навчальний посібник для педагогів / під ред. Т.І. Андрущенко – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 594 с.</p> <p>3. Естетика: Підручник для студ. гум. спец. вищ. навч. закладів / Л.Т. Левчук та ін.; за ред. Л.Т. Левчук; М-во освіти і науки України. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Київ: Вища школа, 2006. – 431 с.</p> <p>4. Естетична освіта педагога: колективна монографія / [Андрущенко Т.І., Грицаєнко П.М., Дорога А.Є., та ін.]; за ред. Андрущенко Т.І. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – 172 с.</p>	
	Разом за змістовим модулем 2	8
	Усього годин	14

5.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Назви модулів і тем	Зміст завдань до СРС	Форми виконання /звітності
1.	Тема 1.1. Предмет і завдання етики.	Знайомство з предметом етики Перегляд: Лекції з етики В. Малахова (ютуб канал Новий Акрополь Україна) Что такое этика (2 частини) https://www.youtube.com/watch?v=t3vgXAuivms&list=PLMY9w305BkAGeO0IRUHE0jIKpIprGyYOE	Усна відповідь.
2.	Тема 1.2. Історія зарубіжних етичних вчень	Самостійне опрацювання питань з теми. Засвоєння основних етичних вчень Античності, країн Стародавнього Сходу, епохи Середньовіччя, Відродження, Нового часу, етичних вчень XX та XI століття	Усна відповідь.
3.	Тема 1.3. Українська етична думка	Самостійне опрацювання питань з теми. Опрацювання першоджерел за темою	Усна відповідь.
4.	Тема 1.4. Основні етичні категорії та особливості їх функціонування в педагогіці дозвілля.	Вивчення категорій етики Перегляд: Лекції з етики В.Малахова (ютуб канал Новий Акрополь Україна) Добро і зло. https://www.youtube.com/watch?v=N0hrFliSUMA Сенс життя. Щастя. Честь і гідність https://www.youtube.com/watch?v=p-Q7GOfvhCo Сумління. Сором. Етика спілкування. https://www.youtube.com/watch?v=NV2bjuCeIW0 Опрацювання першоджерел за темою Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу. Психолог у	Усна відповідь

		концтаборі. Харків, 2016. – 243 с.	
5.	Тема 1.5. Походження і сутність моралі, її соціальні функції	Опрацювання першоджерел за темою	Усна відповідь. Есе
6.	Тема 1.6. Моральний вибір та ціннісні орієнтації особи.	Перегляд відеоматеріалів, що ілюструють складні ситуації морального вибору.	Усна відповідь.
7.	Тема 1.7. Моральна культура спілкування педагога-організатора	Самостійне опрацювання питань з теми Опрацювання першоджерела Еріх Фром «Мистецтво любові»	Усна відповідь.
8.	Тема 1.8. Проблеми професійної етики педагога-організатора	Самостійне опрацювання питань з теми Ознайомлення з Проектом Етичного кодексу українського вчителя» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.slideshare.net/ssuser99c0fb/ss-13193105	Усна відповідь. МКР 1
9.	Тема 2.1. Предмет естетики	Знайомство з предметом естетики. Самостійне опрацювання питань з теми	Усна відповідь.
10.	Тема 2.2. Естетична діяльність та її форми в роботі з організації дозвілля	Самостійне опрацювання питань з теми	Усна відповідь.
11.	Тема 2.3. Естетична свідомість	Підготовка Есе «Естетичний ідеал на прикладі твору мистецтва» Перегляд: 1. Відео про канонічний твір, що став естетичним ідеалом Давньої греції: «Поликлет, Дорифор (Копьеносец)» / Електронний ресурс. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=0HeOr3eDUEc 2. Грінвуд В. Як живуть люди, які відчують слова на смак [Електронний ресурс] / Вероніка Грінвуд // BBC Future. – 2016. – Режим доступу: https://www.bbc.com/ukrainian/vert_fut/2016/01/151230_vert_fut_vert_fut_colour_tastes_good_vp 3. Джаррет К. Скільки чуттів ми маємо і чи є в нас "шосте"? [Електронний ресурс] / Крістіан Джаррет // BBC Future. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: https://www.bbc.com/ukrainian/vert_fut/2015/09/150917_vert_fut_how_many_senses_do_you_have_vp . 4. Лекції з нейроестетики В.С. Рамачандран	Усна відповідь. Есе

		https://www.youtube.com/watch?v=bR5WB_1eNtM	
12.	Тема 2.4. Основні естетичні категорії та особливості їх функціонування в педагогіці дозвілля.	Самостійне опрацювання питань з теми	Усна відповідь
13.	Тема 2.5. Естетична природа мистецтва.	Самостійне опрацювання питань з теми	Усна відповідь.
14.	Тема 2.6. Видова специфіка мистецтва.	Самостійне опрацювання питань з теми Перегляд відеоматеріалів за темою 1. Лекції від Мистецького Арсеналу: Література на межі дисциплін https://m.youtube.com/playlist?fbclid=IwAR0G-rIHFBuMW_pfqnzWgrxS9G8o24YnFr771XCi8GYongJAtpnUguMQyLs&list=PLtj25ZLjRgOuQE3u1_xNkc6KbbHInE4oZ 2. Український театр: від кози до постдрами https://m.youtube.com/playlist?fbclid=IwAR2gAtsN-4SsCMnTvkYrjNO2K6mThjVD8jfsWxGsztqdxh2aTq1hyaO8PQM&list=PLtj25ZLjRgOu_fyjBxa1nnr1YDIkzI9Ym	Усна відповідь.
15.	Тема 2.7. Мистецтво та дозвілля як соціальне явище.	Перегляд відеоматеріалів за темою PinchukArtCentre online: Академія о сьомій. Лекції про українське сучасне мистецтво від представників Дослідницької платформи арт-центру: https://m.youtube.com/playlist?list=PLT6kZvTZTFtY4nL-vVgMOHMhef0gQf03t	Усна відповідь.
16.	Тема 2.8. Естетичне виховання в духовному житті України: традиції та сучасність	Самостійне опрацювання питань з теми	Усна відповідь. МКР 2

V Контроль якості знань студентів

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, яке затверджено на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова «31» жовтня 2019 року протокол № 4.

Форма підсумкового контролю – екзамен.

Підсумкова оцінка розраховується, виходячи із:

а) оцінюванні рівня володіння студентами навчального матеріалу дисципліни за результатами виконання усіх видів навчальних завдань, що виносяться на поточний контроль, тобто – за результатами поточної успішності. Поточна успішність з дисциплін оцінюється від 0 до 60 балів включно.

б). оцінки, отриманої студентом під час усного або письмового іспиту. Екзамен оцінюється від 0 до 40 балів включно.

Якщо студент за результатами підсумкової атестації набрав від 0 до 34 балів, він повинен пройти повторне вивчення навчальної дисципліни відповідно до порядку, визначеного в університеті, і лише після цього перескладати підсумковий контроль на загальних підставах.

5.1.Форми і методи поточного контролю

Критерії комплексного оцінювання знань, умінь і навичок студентів

а) при усних відповідях:

- повнота розкриття питання (з'ясування змісту проблеми, знання літературних джерел, нормативних документів, фактичних даних, тощо);
- логіка викладення матеріалу, культура мови;
- аргументованість, впевненість викладу матеріалу;
- використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо);
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;
- уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової і вітчизняної практики;

б) при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, логічних міркувань, прикладів та фактичного матеріалу тощо);
- цілісність, систематичність, логічна послідовність, уміння формулювати висновки;
- творчий характер виконання письмового завдання;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Формування рейтингової оцінки має враховувати також формальні навчальні

досягнення:

- відвідування занять;
- наявність конспектів лекцій;
- наявність конспектів першоджерел;
- участь у роботі студентських наукових конференцій;
- участь у різноманітних конкурсах (олімпіадах та ін.) та ін.

Оцінка, в балах	Критерії оцінювання
5	ставиться за глибоке розуміння та всестороннє висвітлення теми доповіді/усної/письмової /творчої роботи, впевнена аргументація власних поглядів, розуміння міжпредметних зв'язків, здатність самостійно, активно та творчо аналізувати проблемні питання з теми та розв'язувати їх;

4	ставиться за достатнє розуміння теми та її безпомилкове висвітлення;
3	ставиться за задовільне розуміння теми, що може включати деякі та неточності у розумінні та висвітленні теми, недостатню аргументацію, складність із обґрунтуванням власної думки;
2	ставиться за слабе розуміння теми, що включає складнощі аргументації та аналізу матеріалу
0-1	ставиться за нерозуміння теми, нездатність аргументації та аналізу

Оцінювання здійснюється за 5-бальною шкалою, проте передбачається, що студенту не обов'язково відповідати на кожному з 5 семінарських та 7 лабораторних занять, для отримання допуску до іспиту та можливості набрати максимальну оцінку (60 балів). Додаткові бали можна добрати за активність на лекціях, виконання творчого завдання, а також за рахунок контрольних робіт.

Завдання до контрольної роботи (тестові завдання)

Програма дисципліни передбачає написання 2 контрольних робіт у вигляді тестів. Кожна контрольна робота складається з 10 тестових завдань. Правильно виконане завдання оцінюється в 1 бал.

Приклади тестових завдань:

Оберіть вірну відповідь.

Тип: Множинний вибір – Єдина відповідь.

Питання:

1. Засновника науки естетики звали:

- а) Кант;
- б) Аристотель;
- в) О.Г.Баумгартен;**
- г) Г.В.Ф. Гегель.

Правильна відповідь: в)

2. Естетика – це наука про:

- а) прекрасне;
- б) мистецтво;
- в) закономірності почуттєвого освоєння світу людиною, загальні закони розвитку мистецтва, художньої творчості та формування почуттєво-емоційної культури людини.**
- г) мораль;

Правильна відповідь: в)

3. Елементами якої структури є поняття “естетичний смак”, “естетичне судження”, “естетичний ідеал”:

- а) системи основних естетичних категорій;
- б) естетичної свідомості;**
- в) процесу художньої творчості.
- г) естетичної діяльності

Правильна відповідь: б)

Вага запитання: 1.

4. Яке з наведених понять допомагає збагнути природу естетичного смаку:

- а) норма;
- б) оцінка;
- в) міра;**

г) поведінка

Правильна відповідь: в)

5. Яка з цих точок зору найбільш вірно передає сутність прекрасного як естетичної категорії:

а) прекрасне – це математично точні пропорції предмету;

б) прекрасне – це переживання чуттєвого задоволення;

в) прекрасне – вища естетична цінність предмету чи явища з точки зору досконалості;

г) прекрасне – це добре

Правильна відповідь: в)

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

Підсумковою формою контролю з дисципліни є екзамен

Екзамен може відбуватись у формі усної або письмової відповіді студентом на залікові питання безпосередньо в аудиторії або дистанційно – у системі <https://moodle.npu.edu.ua/>

Приклади екзаменаційних питань

1. Предмет естетики та її місце в системі філософського знання.
2. Етичні вчення Стародавньої Індії.
3. Сенс життя як етична категорія.
4. Естетика в структурі міжпредметних зв'язків.
5. Сучасні проблеми етичної науки.
6. Категорії честі і гідності як відображення цінності та значущості особи.
7. Естетика як теорія чуттєвого пізнання.
8. Взаємозв'язок етики з іншими науками.
9. Справедливість як етична категорія.
10. Людська особистість як об'єкт естетичної діяльності.
11. Етика як галузь філософського знання.
12. Щастя як етична категорія.
13. Своєрідність мистецтва як виду естетичної діяльності.
14. Етичні вчення Стародавнього Китаю.
15. Етичні та естетичні виміри спілкування в роботі педагога-організатора.
16. Естетика як теорія мистецтва.
17. Етичні ідеї софістів. Етика Сократа.
18. Толерантність як необхідна умова людського спілкування.
19. Структура естетичної свідомості. Формування естетичного почуття людини.
20. Етичне вчення Платона.
21. Повага як морально-етична основа спілкування.
22. Структура естетичної свідомості. Роль естетичного смаку у становленні особистості.
23. Етичне вчення Аристотеля. Його вклад в розвиток етики як науки.
24. Поняття співчуття і милосердя, їх роль і значення в процесі спілкування.
25. Структура естетичної свідомості. Роль естетичного ідеалу у ставленні людини до дійсності.
26. Етичне вчення Епікура та послідовників його школи.
27. Морально-естетичні засади товаришування, дружби, любові.
28. Специфіка художнього смаку. Роль і значення розвинутого почуття смаку для педагога.
29. Етичне світобачення доби Середньовіччя.
30. Зовнішня культура спілкування та місце етикету в ній.

31. Співвідношення ідеалу і прекрасного в системі естетичного знання.
32. Етичні погляди мислителів епохи Відродження.
33. Естетичне вчення Аристотеля.
34. Структура естетичної свідомості. Естетичні погляди і теорії.
35. Етичні вчення Нового часу.
36. Чуттєва безпосередність художнього образу.
37. Зв'язок естетичної категорії «міри» з естетичною категорією «гармонії».
38. Етичні погляди І.Канта. Поняття категоричного імперативу.
39. Концепція спорідненої праці та інтерпретація щастя у філософії Г.Сковороди.
40. Погляди на прекрасне у Платона і Аристотеля.
41. «Золоте правило моральності» як основа побудови суспільної взаємодії.
42. Вимоги професійної етики педагога-організатора.
43. Значення категорії «піднесеного» для розуміння змісту мистецтва.
44. Етичні погляди Ф.В.Ніцше.
45. Етика ненасильства. Її сучасні виміри.
46. Зв'язок морального та естетичного у категорії «героїчне».
47. Особливості етики марксизму.
48. Функції мистецтва в їх історичній зумовленості.
49. Категорія «естетичне» та її особливості. Співвідношення понять естетичного і художнього.
50. Етика екзистенціалізму.
51. Поняття професійної та корпоративної етики. Їх роль та значення у роботі педагога-організатора.
52. Естетичні уявлення доби Відродження.
53. Етичні погляди мислителів Київської Русі.
54. Педагогічна етика: принципи побудови та специфіка функціонування.
55. Естетичні уявлення доби Середньовіччя.
56. Проблема співвідношення моральної мети і засобів її досягнення.
57. Етичний кодекс педагога-організатора.
58. Співвідношення свободи і необхідності у трагічній колізії.
59. Етичне вчення Г.Сковороди. Його виховний потенціал для майбутнього педагога.
60. Моральний авторитет педагога-організатора.
61. Різні ступені і форми вираження комічного. Почуття гумору як позитивна якість людини.
62. Ідея кордоцентризму в українській етичній думці.
63. Сутність та концепції морального прогресу.
64. Сутність мистецтва та дозвілля. Співвідношення естетики і мистецтвознавчих дисциплін.
65. Особливості етики та спілкування в мережі Інтернет.
66. Етика «благоговіння перед життям» А.Швейцера.
67. Відображально-виражальна природа мистецтва. Поняття мімезису.
68. Сучасні етичні проблеми інтернет-простору, їх значення у контексті освіти та виховання.
69. Модель видової специфіки мистецтва: Античність.
70. Художній та естетичний феномен мистецтва. Критерії визначення художнього змісту і форми у івент-освіті.
71. Моральна оцінка вчинку і ціннісні орієнтації особи.
72. Етичні ідеї Володимира Мономаха. Їх сучасність.
73. Структурні компоненти змісту і форми у мистецтві.
74. Етичні погляди вчених Києво-Могилянської академії XVII – поч. XVIII ст.
75. Етична проблема плагіату на академічній недобропорядності.
76. Стиль як естетико-мистецтвознавча категорія.
77. Основні етичні категорії: загальна характеристика.
78. Етичні аспекти користування інформаційними ресурсами.
79. Смісл поняття «внутрішня» і «зовнішня» форми у мистецтві.

80. Поняття морального добра. Взаємозв'язок добра і зла.
81. Проблема педагогічної етики під підготовки до організації дозвілля з людьми різного віку.
82. Умовність і знаковість у художньому образі для організації тематичного дозвілля.
83. Концепції походження зла. Взаємозв'язок добра і зла.
84. Пошук нових підходів до аналізу проблеми видової специфіки мистецтва у ХХ столітті.
85. Відмінні ознаки метафори, символу та алегорії.
86. Обов'язок як етична категорія.
87. Система естетичного виховання в сучасній Україні: структура, принципи, форми і методи.
88. Видова специфіка мистецтва та дозвілля – виховний потенціал.
89. Совість як категорія етики.
90. Система естетичного виховання. Досвід вітчизняних та зарубіжних країн у організації змістовного дозвілля.

Неформальна та/або інформальна освіта.

Формами неформальної освіти є: очні та/або дистанційні курси особистісного саморозвитку та підвищення кваліфікації, семінари, конференції, творчі групи, тренінги, майстер-класи, майстерні, вебінари, інші освітні ініціативи, спрямовані на розвиток додаткових умінь та навичок.

Формами інформальної освіти є: самоосвіта, читання, цілеспрямоване спілкування, перегляд кінофільмів, телепередач, відвідування гуртків, театрів, музеїв, інших установ культури, подорожі, екскурсії тощо.

Визнання результатів навчання неформальної та/або інформальної освіти здійснюється за відповідною заявою студента на ім'я декана факультету педагогіки та психології, до якої додається завірена копія документу, що підтверджує зміст заяви щодо компетентностей, яких здобувач набув через неформальну або інформальну освіту.

Результати неформальної та/або інформальної освіти студентів/слухачів Університету визнаються в системі формальної освіти також при визначенні освітнього рейтингу, в який включені результати оцінюваного предмету.

Викладач, реалізуючи принцип академічної свободи, в межах даного освітнього компонента відповідно до силабуса та робочої програми за заявою студента, поданою на кафедру етики та естетики, та за рішенням кафедри етики та естетики, може зараховувати результати неформальної та/або інформальної освіти як складання окремих видів робіт (окремі теми, модульні контрольні роботи, завдання тощо).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
80-89	B	добре
70-79	C	
65-69	D	
60-64	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів, які отримують студенти за видами діяльностями

№ з/п	Вид діяльності	Коефіцієнт (вартість) виду	Кількість робіт	Результат
1	Семінарські заняття	5	5	25
2	Лабораторні заняття	5	7	35
3	Активність на лекції	2	5	10
4	Виконання творчого завдання	5	1	5
5	Контрольна робота (тестування)	5	2	10
Підсумковий рейтинговий бал:				60*
6	Екзамен	40	1	40
Підсумковий бал з урахуванням екзаменаційної оцінки :				100

* Оцінювання здійснюється за 5-бальною шкалою, проте передбачається, що студенту не обов'язково відповідати на кожному з 5 семінарських та 7 лабораторних занять, для отримання допуску до іспиту та можливості набрати максимальну оцінку (60 балів). Додаткові бали можна добрати за активність на лекціях, виконання творчого завдання, а також за рахунок добре написаних контрольних робіт.

VI Методичне забезпечення

Навчально-методична карта дисципліни «Етика та естетика», **денна** форма навчання

Всього у VI семестрі: 90 годин: лекції – 10 год., семінарські – 10 год., лабораторні – 14 год., самостійна робота – 56 год., екзамен.

Семестр	V семестр															
Тиждень	Етика								Естетика							
Змістовні модулі	Етика								Естетика							
Лекції	1 год	1 год	1 год	1 год		1 год			1 год				1 год	1 год	1 год	1 год
Дати																
Теми лекцій, семінарів, лабораторних	Тема 1. Предмет і завдання етики	Тема 2. Історія зарубіжних етичних вчень	Тема 3. Українська етична думка	Тема 4 Основні етичні категорії.	Тема 5 Походження і сутність моралі, її соціальні функції	Тема 6. Моральний вибір та ціннісні орієнтації особи	Тема 7 Моральна культура спілкування педагога-організатора	Тема 8 Проблеми професійної етики педагога-організатора	Тема 2.1. Предмет естетики	Тема 2.2. Естетична діяльність та її форми в роботі з організації	Тема 2.3. Естетична свідомість.	Тема 2.4. Основні естетичні категорії.	Тема 2.5. Естетична природа мистецтва.	Тема 2.6. Видова специфіка мистецтва	Тема 2.7. Мистецтво та дозвілля як соціальне явище	Тема 2.8. Етико-естетичний потенціал сучасної української та світової педагогіки
Семінари			2 год		2 год			2 год		2 год	2 год					
Дати																
Лабораторні				2 год		2 год	2 год					2 год		2 год	2 год	2 год
Дати																
Самостійна робота	Особливості етики як філософської науки	Етичні вчення Сенеки, Гоббса, Локка, Ніцше, Сартра, Канта, Бенґама тощо	Етичні вчення В.Мономаха, Г.Сковороди, М.Драгоманова, І.Винниченка тощо	Категорії морального добра і зла, честі і гідності, совісті, сенсу життя і щастя	Основні концепції походження моралі, мораль у співвідношенні з іншими формами суспільної	Особливості морального вибору, моральний конфлікт, свобода і необхідність, моральна відповід-ть	Толерантність та дискримінація, повага, товаришування, дружба, любов	Професійна етика і академічна доброчесність, плагіат, фальсифікація у наукових дослідженнях	Особливості естетики як філософської науки	Естетична діяльність людини, естетична діяльність і мистецтво	Естетична свідомість, естетичне почуття, естетичний смак і міра, естетичний ідеал	Категорії прекрасне і погворне, комічне і трагічне, героїчне, піднесене, низьке, естетичне	Засоби творення художньо-образної мови: асоціативні порівняння, метафора, алегорія, символ	Видова специфіка мистецтва: архітектура, скульптура, живопис, театр, музика, танець, кіно, фото...	Форми і функції мистецтва у суспільстві, зміст і форма мистецтва	Сучасний стан українського естетичного виховання; естетичне виховання інших країн
Види контролю	Модульна контрольна робота – 2 шт.															
	екзамен															

VII Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні

1. *Аристотель. Большая этика: Соч. в 4-х т. – М.: Мысль, 1983. – Т.4
2. Арістотель. Нікомахова етика. – К.: Аквілон-плюс, 2002.
3. Андрущенко Т.І. Феномен естетичного (філософсько-історичний аналіз) –К.: Знання України. 2007. -270с.
4. Гегель Г.В.Ф. Лекции по эстетике. // История эстетики. Памятники мировой эстетической мысли. М. 1959
5. Джола Д.М., Щербо А.Б. Теорія і методика естетичного виховання школярів. – К., 1998.
6. Зязюн І. Сагач Г. Краса педагогічної дії / І. Зязюн, Г. Сагач. – К.: УРІМБ, 1997. – 302 с
7. Естетика: навчальний посібник для педагогів / за ред. Т. І. Андрущенко. — К.: МП Леся, 2014. — 613 с.
8. Естетика: Підручник / Л.Т.Левчук, Д.Ю.Кучерюк, В.І.Панченко; За заг.ред.Л.Т.Левчук. – К., 2010.
9. Етика: Навч. посіб. / В. Лозовой, М. Панов, О. Стасевська та ін. За ред. В. Лозового. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 224 с
10. История эстетической мысли: становление и развитие эстетики как науки. В 6-ти т. Т.1 – М.: Искусство, 1985.
11. Каган М. Эстетика как философская наука. – СПб., 1997.
12. Канарский А.С. Диалектика эстетического процесса. Генезис чувственной культуры. – К., 1982.
13. Кант И. Лекции по этике / И. Кант // Этическая мысль: Науч.-публицист. чтения. – М.: Политиздат, 1988. – 384 с
14. Кривцун О. Естетика. – М., 2001.
15. Левчук Л., Онищенко О. Основи естетики. – К., 2000.
16. Малахов В. Етика: Курс лекцій: Навч. посібник / В.Малахов. – К.:Либідь, 2006.
17. Мовчан В. Етика: навч. посіб. / В. Мовчан. – К.: Знання, 2007.
18. Мономах В. Повчання дітям / В. Мономах // / Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд.: Б. Білик та ін. За ред. С. Клапчука. – К.: Вища школа, 2000. – С. 57 – 64
19. Никитич Л. Эстетика. – М., 2003.
20. Григорій Сковорода. Повна академічна збірка творів. / За ред. Ушкалова Л. Харків-Едмонтон-Торонто: Майдан, Видавництво Канадського Інституту Українських Студій, 2011. – 1399 с.
21. Гофтул М. Етика: Навч. посіб. / М.Гофтул. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005
22. Эстетика. Словарь. / Под общ. Ред. А.А.Беляева и др. – М., 1989.

---

*Джерела, що не перевидавалися, відповідно, оновити їх немає змоги

Допоміжні

1. Августин А. Исповедь / А. Августин. Пер. с лат. М. Сергеевко. – СПб.: Азбука-классика, 1999. – 391 с
2. Адорно Т. Эстетическая теория / Пер. с нем. А. Дранова. – М., 2001.
3. Альтруїзм філософський словник соціальних термінів // Редрада В. Андрущенко, Л. Губерський, В. Кремень та ін. – К-Х.: Р.А.Ф.. 2002.
4. Апресян Р. Профессиональная, прикладная и практическая этики / Р. Апресян, Сайт Института философии РАН.
5. Біблія або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту / Пер. з давньоєвр. та грец. І. Огієнко. – К.: Українське Біблійне товариство, 2009. – 1151 с. (Вих. 31:18; 32:15; 16:34. Матв. 5;1-3,38–48; 6:1-8)
6. Білецький П. Скарби нетлінні. – К., 1994.
7. Бердяев Н. Философия свободы; Смысл творчества / Н. Бердяев; Вступ. ст., сост., подгот. текста, примеч. Л. Полякова; Журн. Вопр. философии и др. – М.: Правда, 1989. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.vehi.net/berdyaev/philos_svbob/06.htm
8. Бичко І. Шляхи свободи: Вчора і сьогодні // В. Табачковський. У пошуках невтраченого часу (Нариси про творчу спадщину українських філософів-шістидесятників). – К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. – С. 101 – 118 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://papers.univ.kiev.ua/filosofija_politologija/articles/G_The_ways_of_freedom_before_and_now_Igor_Bichko_17882.pdf
9. Бовсунівська Т. Історія української естетики першої половини ХІХ ст. – К., 2001.
10. Бычков В. Эстетика. – М., 2000.
11. Васянович Г. Педагогічна етика: навч. посіб. / Г. Васянович. – К.: Академвидав, 2011
12. Винниченко В. Конкордизм. Система будівництва щастя / В. Винниченко. – К.: Український письменник, 2011. – 343 с
13. Гадамер Г. Г. Актуальность прекрасного. – М., 1991.
14. Гилберт К. Э., Кун Г. История эстетики. – СПб., 2000.
15. Гончар О. Українська національна ідея у художній творчості. // СІЧ, 1994, № 9-10.
16. Горбачев Д. Український авангард, 1910-30 рр. – К., 1996.
17. Дмитренко Микола: Українська фольклористика: історія, теорія, практика –К., 2001
18. Драгоманов М. Чудацькі думки про українську національну справу. / М. Драгоманов. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua/drag/drag19.htm>
19. Естетична освіта педагога: колективна монографія / [Андрущенко Т.І., Грицаєнко П.М., Дорога А.Є., та ін.]; за ред. Андрущенко Т.І. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – 172 с.
20. Закон України «Про захист суспільної моралі». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1296-15>
21. Закувала зозуленька. Антологія української народної творчості: пісні, прислів'я, загадки, скоромовки: для ст.шк.віку.-К., 1989
22. Іваницький А.І. Українська народна музична творчість: Посібник для вищих та середніх учбових закладів. – К.1990
23. Історія культури України : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / І.В. Довжук ; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. — Луганськ : СНУ, 2009. — 551 с.
24. Історія народної культури українців: навч. посіб. / Михайло Глушко. — Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. — 416 с.
25. Історія української культури: європейський контекст: навч. посіб. / П. В. Вербицька, І. Я. Хома; Нац. ун-т «Львів. політехніка». — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. — 301 с.
26. Картина мира в истории мирового искусства. – М., 1995.
27. Карнеги Д. Как завоевывают друзей и оказывают влияние на людей: Как развить уверенность в себе и добиться влияния на людей путем публичных выступлений; Как

- перестать беспокоиться и начать жить / Д. Карнеги. Пер. с англ. – Екатеринбург: АРД ЛТД, 1998. – 716 с.
28. Кессиди Ф.І. Етические сочинения Аристотеля. Аристотель. Никомахова этика // Аристотель. Сочинение в четырех томах. – Том 4. – М.: Мысль, 1983. – С. 54-57
  29. Кононенко П.П. Українознавство: Навч. посібник – К.; Заповіт, 1994.
  30. Кримський С. Б. Мистецтво – нова онтологія // Кримський С. Б. Ранкові роздуми – К., 2009.
  31. Кримський С. Заклики духовності ХХІ століття / С. Кримський. – К.: Видавничий дім КМ Академія, 2003. – 30 с
  32. Крымский С.Б. Философия как путь человечности и надежды. – К., 2000.
  33. *Кропоткин П. Этика / П. А. Кропоткин. Общ. ред., сост. и предисл. Ю. Гридчина. – М.: Политиздат, 1991. – 493 с
  34. Левчук Л. Психологія: історія, теорія, художня практика. – К., 2003.
  35. Літопис Руський / Історія української культури: Зб. Матеріалів і документів / Упоряд.: Б. Білик та ін. За ред. С. Клапчука. – К.: Вища школа, 2000
  36. Малахов В. Уязвимость любви / В. Малахов. – К.: Дух і літера, 2005. – 560 с.
  37. Мудрий Я. Руська правда / Я. Мудрий // Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд.: Б. Білик та ін. За ред. С. Клапчука. – К.: Вища школа, 2000. – С. 55 – 56
  38. Митрополит Іларіон. Слово про закон і благодать / Митрополит Іларіон // Історія української культури: Зб. Матеріалів і документів / Упоряд.: Б. Білин та ін. за ред. С. Клапчука. – К.: Вища школа, 2000
  39. Мишаткина Т.В. Педагогическая этика: Учебное пособие / серия «Высшее образование». – Ростов н/Д: Феникс, 2004
  40. Нариси з історії української культури : архітектура, образотворче мистецтво, музика, театр, кіно / М. Ваврух, Р. Гавалюк. – Львів : Світ, 2018. – 224 с.
  41. Нариси історії української культури в персоналіях (XIX — XX ст.): Навч. посіб.-хрестоматія / В. А. Качкан; НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника. Н.-д. центр періодики, Прикарп. нац. ун-т ім. В. Стефаника. — Коломия: Вид.-полігр. т-во «Вік», 2005. — 397 с.
  42. Нарис історії культури України / М. В. Попович. – 2-ге вид., допов. – Київ : АртЕк, 2017. – 730 с.
  43. Ницше Ф. По ту сторону добра и зла / Ф. Ницше. Пер. с нем. – М.: ЭКСМО-Пресс ; Харьков: Фолио, 2001. – 846 с.
  44. Попович М. Нариси історії культури України. – К.: АртЕк, 2017. – 730 с.
  45. Попович М. Григорій Сковорода: філософія свободи / М. Попович. – К.: Майстерня білецьких, 2007. – 256 с.
  46. Сиваченко Г. Конкордизм В. Винниченка, або мистецтво бути щасливим / Г. Сиваченко // Хроніка – 2000: Український культурологічний альманах. Випуск 39-40. – Київ: Фонд сприяння розвитку мистецтв, 2000. – С. 426 – 440.
  47. Сухомлинський В. Вогнегривий коник: казки, притчі, оповідання / Упоряд. і передм. О. В. Сухомлинського. – К. Знання, 2007. – 200 с. Українська та зарубіжна культура. Навч. Посібник/ М.М. Закович, І.А. Зязюн, О.М. Семашко та ін.; за ред.. М.М. Заковича. - К. 2000
  48. Українська культура. Ч. 1. Культура передісторичної доби. Культура Київської доби. Культура Галицько-Волинської держави / А. А. Фартушний; Держ. ун-т «Львів. політехніка». Каф. філос. та культурології. — Л., 1999. — 112 с.
  49. Українська культура. Ч. 2. Культура українських земель у складі Великого князівства Литовсько — Руського та Речі Посполитої / А. А. Фартушний; Держ. ун-т «Львів. політехніка». — Л., 2000. — 112 с.
  50. Українська культура: цивілізаційний вимір / Я. С. Калакура, О. О. Рафальський, М. Ф. Юрій. – К. : ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса, 2015. – 496 с.
  51. Франк С. Смысл жизни / С. Франк. – М.: АСТ, 2004. – 157 с

52. Фромм Э. Бегство от свободы / Э. Фромм. Пер. с англ. Г. Швейника. Общ. ред. и послесл. П. Гуревича. – М.: Прогресс, 1990. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://philosophy.ru/library/fromm/02/9.html>
53. Хоружа Л. Этический розвиток педагога: навч. посіб. / Л. Хоружа. – К.: Академвидав, 2012. – 208 с.
54. *Швейцер А. Культура и этика / А. Швейцер; Пер. с нем. А. Текорюс. Вступ. ст и примеч. Р. Жибайтиса]. – Вильнюс: Минтис, 1989. – 366с.

---

*Джерела, що не перевидавалися, відповідно, оновити їх немає змоги

Інформаційні ресурси

Інформаційна сторінка у фейсбуці кафедри етики та естетики: <https://www.facebook.com/etestet.npu.edu.ua/>

Офіційний сайт кафедри етики та естетики

Розділ тексти з навчальною літературою: <http://www.npu-etestet.com.ua/category/materiali/teksti/>

Віртуальні екскурсії музеями світу:

Британський музей (Лондон, Англія):
https://www.google.com/culturalinstitute/beta/u/0/streetview/british-museum/AwEp68JO4NECkQ?sv_h=326&sv_p=0&sv_pid=JeKwUFYAMWXNWPh3IOg3jw&sv_lid=3582009757710443819&sv_lng=-0.12660245092570221&sv_lat=51.51905368906714&sv_z=1

Ермітаж (Санкт-Петербург, Росія):

https://hermitagemuseum.org/wps/portal/hermitage/panorama/virtual_visit/panoramas-m-1!/ut/p/z1/jY9BDolwEEXpWgHIFATUZa0xiJLGRLF2Q2YjTgKFQGXh6W2MGxeis5vk_Td_QIMCbXCkCi21Bmu3X3RSSs6TYCZYtiiiOeNLnq6zA4tXmwTOL4B9Gc5A_5OfAPS0Pvt1wH0Q9rnIK9Ad2ptP5tqCGqm3d6zLkQayoDo0bY8NDn7jB66T_rTK7c5Z5TFOpSxEKKI3MNGra07qsU8Zcc97Aid38vQ!/dz/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/?lng=ru

Галерея Уфіцци (Флоренція, Італія):

<https://artsandculture.google.com/partner/uffizi-gallery>

Лувр (Париж, Франція):

<http://musee.louvre.fr/visite-louvre/index.html?defaultView=rdc.s46.p01&lang=ENG>

Музей Акрополя (Афіни, Греція):

<https://artsandculture.google.com/partner/acropolis-museum>

Музей образотворчих мистецтв О. С. Пушкіна (Москва, Росія):

<http://virtual.arts-museum.ru/>

Музей Ван Гога (Амстердам, Нідерланди):

<https://artsandculture.google.com/partner/van-gogh-museum>

Метрополітен музей (Нью-Йорк, США):

<https://artsandculture.google.com/partner/the-metropolitan-museum-of-art>

Музей Орсе (Париж, Франція):

<https://artsandculture.google.com/partner/musee-dorsay-paris>

Музей Соломона Гуггенхайма (Нью-Йорк, США):

<https://artsandculture.google.com/partner/solomon-r-guggenheim-museum>

Національний музей Кореї:

<https://artsandculture.google.com/partner/national-museum-of-korea>

Нью-Йоркський музей сучасного мистецтва (The Museum of Modern Art (MoMA)):

<https://artsandculture.google.com/partner/moma-the-museum-of-modern-art>

Пергамський музей (Берлін, Німеччина):

<https://artsandculture.google.com/partner/pergamonmuseum-staatliche-museen-zu-berlin>

Сікстинська капела (Ватикан):

http://www.vatican.va/various/cappelle/sistina_vr/index.html

Театр-музей Сальвадора Далі (Фігерас, Іспанія):

<https://www.salvador-dali.org/en/museums/dali-theatre-museum-in-figueres/visita-virtual/>

Третяковська галерея (Москва, Росія):

<https://artsandculture.google.com/partner/the-state-tretyakov-gallery>

Художній музей Сан-Паулу (Сан-Паулу, Бразилія):

<https://artsandculture.google.com/partner/masp>

*Більше посилань на он-лайн тури музеями світу можна знайти за посиланням Google Arts & Culture — ресурс налічує понад 1200 віртуальних екскурсій музеями світу:

<https://artsandculture.google.com/partner?hl=en&fbclid=IwAR3gEquO00hTpPa1L3iwwXrLw4GHXIDVY79aJmJWWNImd98Ed8IrerVf8-w>

2. Відвідання театральних вистав он-лайн:

Баварська опера:

https://www.staatsoper.de/en/staatsopertv.html?no_cache=1&fbclid=IwAR2YpqXnIf-N-HFkJTNY1-7KHZbiLbqTTRcqkSSJCqyx2E4Dbkid_yRyeLA

Берлінська філармонія:

<https://www.digitalconcerthall.com/en/concerts>

Віденська опера (Відень, Австрія):

<https://play.wiener-staatsoper.at/?from=www.staatsoperlive.com>

Опера Гарньє (Париж, Франція): <https://www.operadeparis.fr/>

<https://www.france.tv/spectacles-et-culture/>

Метрополітен-опера (Нью-Йорк, США):

<https://www.metopera.org/>

Національний театр імені Івана Франка:

https://www.youtube.com/channel/UC6PLkJPkrioar9d_FUuNf3A

Київський театр оперети:

https://m.youtube.com/user/KievOperetta/featured?fbclid=IwAR1Y_XOYv03mfiZF-IPRByUu2OAF5jQ3LZ420miz6BhyvdDub42cf6X2SEA

Відкритий український театр:

https://opentheatre.net/?fbclid=IwAR3eTgBv090nqMldmXFFmJiyRaKtJRzklhBQZ_Oa9FQlwpwil_wS_wqbGwz1w

Львівський академічний театр ім. Л. Курбаса:

<https://www.youtube.com/c/LesKurbasTheatre/featured>

ВідеOVERсії вистав Львівського театру імені Леся Курбаса:

https://newsproteatr.blogspot.com/2019/02/blog-post_41.html?m=1&fbclid=IwAR3glUvWdiDs-3zYCo-k49D_NGbI6iTA_hM6Ifm4FKYhDNIORX_utDXuFC4

Академічний театр Київ Модерн-балет:

<https://www.youtube.com/c/АкадемічнийтеатрКиївМодернбалет>

Цирк дю Солей:

<https://m.youtube.com/channel/UCPiWjwDZQo3UobMqvi4ggg?fbclid=IwAR2SGX1p7s9XjhMFue0AOs3ToQuejpkgwL0Fm-3KPsVTp8L07ecIVaBGPf4>

*Ресурс для он-лайн перегляду кращих вистав всесвітньо-відомих театрів (Метрополитен-опера, Royal Shakespeare Company, Лондонського Королівського Національного театру, Шекспірівського театру «Глобус» тощо): <https://kyiv.theatrehd.com/ru/play>

Віртуальні подорожі Україною і світом

Віртуальний тур українськими музеями просто неба: <https://museums.authenticukraine.com.ua/en/>

Онлайн-експозиції музеїв в межах проекту газети “День” Україна Incognita:

http://incognita.day.kyiv.ua/exposition?fbclid=IwAR3Z4ofXstvFyRceWwuo_IChay3hB-ZivTF8PXVdtj-ouXDNiItSOBFNRfE

Он-лайн екскурсії єгипетськими пірамідами (Єгипет):

http://www.izbrannoe.com/news/otdykh/v-egipte-zapustili-besplatnye-onlayn-puteshestviya-pogrobnihsam-i-drugim-dostoprimechatelnostyam/?fbclid=IwAR1Y_XOYv03mfiZF-IPRByUu2OAF5jQ3LZ420miz6BhyvdDub42cf6X2SEA

Стоунхендж і Ейвбери (Великобританія):

https://artsandculture.google.com/streetview/_/TwED7nyNxm_hxg?sv lng=-1.8260514494232893&sv lat=51.17896575151737&sv h=175.82&sv p=9.25&sv pid=PyKwwSmjpNQ_1bFx6SHjg&sv z=1

Ейфелева вежа (Париж, Франція):

<https://artsandculture.google.com/partner/tour-eiffel>

Тадж Махал (Агра, Індія)

<https://artsandculture.google.com/streetview/taj-mahal/UwGKcX7FFM5U4g?sv lng=78.04199578168937&sv lat=27.17376226664116&sv h=7.5&sv p=11&sv pid=vQAmRxAVGgXXQmPcT8d0cQ&sv z=0.9999999999999997>

Буддійські та індуїстські храмові комплекси Прамбанан та Боробудур (Індонезія)

<https://artsandculture.google.com/streetview/taj-mahal/UwGKcX7FFM5U4g?sv lng=78.04199578168937&sv lat=27.17376226664116&sv h=7.5&sv p=11&sv pid=vQAmRxAVGgXXQmPcT8d0cQ&sv z=0.9999999999999997>

Перегляд шедеврів кінематографа он-лайн

Усі фільми Одеської кіностудії:

https://www.youtube.com/playlist?list=PL3RYZO9qYh_vVg5FpFp4Y8lfChA96Go1s

DOCU/SPACE – онлайн-платформа з документалістики:

<https://docuspace.org>

Довженко-центр — Відеолекції про українській Голлівуд:

https://www.youtube.com/channel/UCEnrVkhgwvoVlkcQmBKR2_Q

Українська документалістика на Суспільне. Культура:

<https://culture.suspilne.media/>

Спецпроект LB.ua “Шорт-ліст” – більше 20 короткометражних кінострічок різних жанрів:

https://lb.ua/theme/short_list

Бази для самоосвіти

Он-лайн бібліотека української та світової класики:

<https://sites.google.com/site/openbookclassic/home>

Найстаріша універсальна он-лайн бібліотека:

<https://www.gutenberg.org/>

Ресурс культурної спадщини Європи:

<https://lb.ua/go.php?url=aHR0cHM6Ly93d3cuZXVyb3BlYW5hLmV1>

Он-лайн енциклопедія мистецтва: <https://www.wikiart.org/uk>

Лекції від Мистецького Арсеналу:

1) *Література на межі дисциплін*

https://m.youtube.com/playlist?fbclid=IwAR0G-rIHFBUmW_pfqnzWgrxS9G8o24YnFr771XCi8GYongJAtpnUguMQyLs&list=PLtj25ZLjRgOuQE3u1_xNkc6KbbHInE4oZ

2) *Український театр: від кози до постдрами* https://m.youtube.com/playlist?fbclid=IwAR2gAtsN-4SsCMnTvkYrjNO2K6mThjVD8jfsWxGsztdqxh2aTq1hyaO8PQM&list=PLtj25ZLjRgOu_fyjVxaInnr1YDIkzi9Ym

Лекції від PinchukArtCentre online:

1) Академія о сьомій. Лекції про українське сучасне мистецтво від представників Дослідницької платформи арт-центру:

<https://m.youtube.com/playlist?list=PLT6kZvTZTFtY4nL-vVgMOHMhef0gQf03t>

2) 2). 5 хвилин про мистецтво:

<https://m.youtube.com/playlist?list=PLT6kZvTZTFta51b2b67gJUqBKJIK0b9Lo>

Лекції з етики В. Малахова (ютуб канал Новий Акрополь Україна)

Что такое этика (2 частини)

<https://www.youtube.com/watch?v=t3vgXAuivms&list=PLMY9w305BkAGeO0IRUhE0jIKpIprGyYOE>

Добро і зло.

<https://www.youtube.com/watch?v=N0hrFLiSUMA>

Сенс життя. Щастя. Честь і гідність

<https://www.youtube.com/watch?v=p-Q7GOfvhCo>

Сумління. Сором. Етика спілкування.

<https://www.youtube.com/watch?v=Nv2bjuCeIW0>

**Підбірка лекцій з етики на інтернет-ресурсі <https://www.ted.com>
<https://ideas.ted.com/tag/ethics>**

**Відео на тему складних ситуацій морального вибору,
моральної культури спілкування, категорій етики:**

Короткометражний фільм: «Одна сотая секунды» (One Hundredth of a Second)
https://www.youtube.com/watch?v=HvNzIJ_sNdM

Перформанс Марини Абрамович: Marina Abramovic on performing 'Rhythm 0' 1974.
<https://www.youtube.com/watch?v=kijKz3JzoD4>

Короткометражний фільм: «Міст»
<https://www.youtube.com/watch?v=pLx91azgaLg>

Відеофільм про експеримент Джейн Елліотт «Блакитноокі проти кароокі».
<https://www.youtube.com/watch?v=0fvHftFextY>

Інтернет сайт Джейн Елліотт (англомовний ресурс) – Режим доступу: <https://janeelliott.com/>
Короткометражний фільм: «Футболка (США, Словачія 2006)»
<https://www.youtube.com/watch?v=6SjqecelXHgh>

Екранізація твору «Кайдашева сім'я» (1993, 1996), І.С. Нечуй-Левицького
<https://www.youtube.com/watch?v=cmjKirMry6U>

Фільм «Ханна Арендт / Hannah Arendt» (2012)
<https://www.youtube.com/watch?v=VZtXKJU7E9s>
фільму «Ханна Арендт / Hannah Arendt» (2012)